

VI.

DOCUMENTE BRÎNCOVENEȘTI.

I.

Intărire din partea lui Matei-Vodă Basarab a moșilor lui Preda Brincoveanu.

Întru Hristos Dumnezeu bine-credincosul, blagocestivul și de Hristos iubitoriu singur stăpînitoriu Io Matthei Voevod, nepotul răpoosatului Io Basarab Voevod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînitoriu și Domnă a toată Țara-Rumânească, încă și laturilor, plaiurilor Almașului și Făgărașului povățitoriu, bine am voit Domniia Mea cu bună voință și cu curată și luminată inima Domniei Meale a proslăvi pre Dumnezeu cel ce m'aŭ proslăvit pre mine și cu mărire m'aŭ înălțat pre Scaunul celor ce întru sfințenie aŭ adormit, părinții Domniei Meale. Iată am dăruit Domniia Mea acest cu totul cinstit și bine inchipuit și mai întiŭ decăt toate darurile ceaste de acum mai cinstit acest hrisov al Domniei Meale cinstitului boiariului Domniei Meale jupan Predii Brincoveanul Vel Spătariu și cu feçorii lui cițu Du[mne]zeu îi va dărui, ca să-î fie lui satul Muereasca în sud Vilcea, tot satul, cu tot hotarul și cu toți ruminiŭ, și cu tot venitul, din cîmpu, și din pădure, și din apă, și din dealul cu viile. Însă această funie dupleste tot hotarul, ci[ă] să va aleage dupleste tot hotarul, pentru că acest sat Muereasca, ce s'aŭ scris mai sus, aŭ fost tot oamenŭ slobozi în toate moșile lor. Iar, după aceaia, cînd aŭ fost acum în zilele Domniei Meale, iar moșneanii satului Muereasca ei toți s'aŭ vindut rumini cinstitului boiariului Domniei Meale jupan Predii Vel Spătar, de bună voia lor, drept ug. — gata, cu zapis

și cu mărturiu, l' 7147 [1638-9], însă ruminii să să știe cine cite ciți bani au luat pre capul lui; însă, întâiu, din funiia carea să chiamă Țocotănească, anume Stan Pungulescul cu fečorii lui și cu partea lui de moșie, drept 900 aspri gata, și Bogdan cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 900 aspri gata, și Gligoric cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.000 aspri gata, și Ișțfan cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.001 aspri gata, și Căzan cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 900 aspri gata, și, la funiia gârleşască, anume Tudosie cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.000 aspri gata, și Brăilă și fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.000 aspri gata, și Stepan nepotu-său cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.000 aspri gata, și Stoica cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.000, și Stan fratele Stoicii cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.000 aspri gata, și Seman cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 1.000 aspri gata, și Sin cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 900 aspri gata, și Florea cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 900 aspri gata, și Stăniia cu fečorii lui și cu partea lui de moșie drept 900 aspri gata. . . .

[Urmcază, cu aceleași prețuri, părțile lui Radul Cărstii, Ișțfan cel mic, Eftemie, Preda, cu fiul Dumitru.

Radul Orbul (400 aspri), Mutul (300).]

Și funiia Spanii, anume: Brăilă cu fečorii lui [900 aspri, Stoica, Matei, Necula cu fiii: Vladul și Sărbul, Vintilă, Stoica Răsip, Radul Răsip, Dochiia, Stoica Țuia, Vladul Oprinei, Oprea, Stan Velter, Radul, Voinea al Lupului, Stoica și Stan, fečorii popei Radului.]

Și funea ce să numeaște Tuleasca [Drăgoiū, Iorgu, Toma, Stan, Stoica Dobrul, Brănilă, Stanciul, Vladul, Stăniia, Stoica al lui Calin, Vladul și Matei cu fečorii lor, Stăniia al Bidiviului, Stanciul ginerile popei Opii, Semen Petecel, „însă acești trei oameni: Stăniia, și Stanciul, și Seman Petecel sînt din funiia Leotească, și moșia Popilor drept 1.200 aspri gata“; Oprea, Costandin, Pătru, Toma, Ion, Stoica, Lazar, Lupul, Drăgan, Daniil, Filip.]

Și s'aŭ vindut ei singurî, toți Rumini, de a lor bună voe, făr de niĉ-o silă, cu toți feĉorii lor, tot pe banî gata, ug. 250, și cu banii ce i-aŭ plătit pre dinșii boiariul Domniei Meale jupan Preda Vel Spatar Brîncoveanul, cu ug. 400, de toate dăjdile, cin cup. ug. 650, cu zapis de la mina lor și cu mărturii, la leat 7144 [1635-6], însă afară de moșia unui roșu anume Stănilă, că acela nu aŭ luat banî la vînzare. Iar, după aceeaia, mai pre urmă, cînd aŭ fost pe vremea ce era prea-cînstitul părintele nostru chir Vlădica Theofil episcop la sfânta episcopie de la Ribnic, iar sfânta episcopie ia avînd un sat anume Hrastul, în județul Jiului-de-jos, departe, preste mină, și făr de niĉ-un folos, iar Sfînția Sa, văzînd așa, înpună cu tot soborul sfinte episcopii, aŭ făcut schimbŭ cu cînstitul boiariul Domniei Meale Preda Vel Spat[ariu], de aŭ dat sfânta episcopie Predii Spat[ariu] pe satul Hrastul tot, cu tot hotarul și cu toți rumini și cu tot venitul, din cîmpŭ, și din apă, și din baltă, și cu toate girlele bălții, dupreste tot hotarul, iar cînstitul boiariul Domniei Meale jupan Preda Vel Spatar el încă aŭ dat sfintei episcopii satul Muereasca, ce s'aŭ scris mai sus, cu tot hotarul și cu toți Rumini, pentru satul Hrastul, sat pentru sat, ca să fie stăpănitoriŭ de baștină în veaĉ.

Și iar să fie cînstitulŭ boiariuluî Domniei Meale jupan Predii Vel Spatar Brîncoveanul satul Mănăileștii, în județul Vilcii, tot satul, cu tot hotarul, și cu toți rumini, și cu tot venitul, cit să va aleage dupre tot hotarul, din hotar pină în hotar, pe hotarale și seamnele ceale vechi; însă făr de hotarul boerilor ce iaste hotărit din sus. Pentru că l-aŭ cumpărat cînstitul boiariul Domniei Meale jupan Preda Vel Spat[ariu] pre acest sat Mănăileștii ce s'aŭ scris mai sus de la Andrei Spăt[ariu], feĉorul Vladuluî Logofătul Rudeanul, drept ug. 1.400 gata, cin aspri 82.000, și aŭ vindut el de a luî bună voe, făr de niĉ-o silă, cu știrea tuturor fraților luî, cu zapis și cu mărturii, la leat 7143 [1634-5]. Și iar să fie cînstitulŭ boiariuluî Domniei Meale jupan Predii Vel Spat[ariu] Brîncoveanul moșie și rumini la sat la Chiceanî

de pe apa Bistriței, sud Vilcea, din cîmp, și din pădure, și din apă, și din vad, de moară, și din dirste, și cu ruminii, și cu tot venitul, cit să va aleage; însă ruminii să știe cine cite ciți bani au luat pe capul lui, anume: Stroe cu feșorii lui, Tănase și Stanciul drept ug. 19, cin aspri 3.800, și Dragomir cu feșorii lui, Drăghiș și Brata și Radul și Barbul și Dumitru și Pătru, drept ug. 39, cin aspri 7.800, și Necula cu feșorii lui, Gavrilă și Dan și Dumitru și Drăgan, drept ug. 24, cin aspri 4.800, și Mihaș cu feșorii lui, Ișfan și Udrea și Manea și Stoica și Ilie, drept ug. 28, aspri 5.600, și Ciucur cu feșorii lui, Barbul și Dumitru și Stan și Tănase, drept ug. 33, aspri 6.600, și Radul cu feșorii lui, Gligorie și Stan, drept ug. 19, cin aspri 10.800, și Zahariia cu feșorii lui, Pătru și Bratul și Dragomir, drept ug. 19, cin aspri 3.800, și Radul cu feșorii lui, Mateș și Stoica, drept ug. 14, aspri 2.800, și Pătru cu feșorii lui Tudosie și Mihăilă, drept ug. 19, cin aspri 3.800, și Căzan cu feșorii lui, Stoica și Stan și Cărstian și Grușă, drept ug. 28, cin aspri 5.600, și Ilie cu feșorii lui, Pirvul și Stroe, drept ug. 14, cin aspri 2.800, și Tănase cu feșorii lui, Toma, drept ug. 14, cin aspri 2.800, și Preda și feșorii lui, Marco și Stanciul și Radul și Costandin, drept ug. 19, cin aspri 3.800, și Filip cu feșorii lui, Stepan și Barbul și Nedelco și Pătru și Stan, drept ug. 38, cin aspri 7.600, și Diicul cu feșorii lui drept ug. 9, aspri 1.800 gata. Și s'au vindut ei singuri de a lor bună voe ruminii, fără de niș-o silă, cu zapis și cu mărturie, la leat 7143 [1634-5]. Și iar să fie cînstitului boiariului Domniei Meale jupan Predii Vel Spat[ariu] jumătate de sat Popeștii sud Vilcea, din cîmp, și din pădure, și din apă, și cu toți ruminii, și cu tot venitul dupreste tot hotarul; și ruminii încă să știe, anume —. Pentru că această jumătate de sat din Popești ce s'au scris mai sus, au fost a lui Tănase Peh[arnic] Rudeanul, iar, cînd au fost acum, el o au vindut jupan Predii Spatar[iu] dreptu ug. 100, cin aspri 20, cu zapis și cu mărturie, la leat —. Și să fie cînstitului boiariului Domniei Meale jupan Predii Vel Spatar[iu] moșia la Doba-de-jos, sud Vilcea; însă dintru o funie

a patra parte, cit[ă] să va aleage în lungü și în lat, cum umblă funiia, dupreste tot hotarul, pentru că aũ cumpărat Preda Spat[ariul] această parte de moșie ce s'aũ scris mai sus, de la popa Radul din Părcoveani, feçorul lui Crăcun vătaful, drept ug. 8 gata, cu zapis și cu mărturii, — care moșie aũ fost popei Radului de la socru-său popa Manea din Strezești, la leat 7151 [1652-3].

Și iar să fie cinstitului boiariului Domniei Meale jupan Predii Vel Spatar[iu] moșie și rumini la Cocorăștii-de-sus și la Cocorăștii-de-jos, sud Rom[anați], din cimpü și din pădure, și din apă; și ruminii încă să știe. [Frincul, Gavrilă, Necula, Vucea, Gavrilă, Badea, Radul, Ioan, Matei, Dumitru, Ion, Alexandru, Dumitru, Stan, Radul, Dobre, Ivan, Nichita, Mihaï, Stanciul, Vladul, Lazar, Stepan, Vișan, Moș, Ion, Firtat, Oprea, Dumitru, Toma, Balea, Necula, Balea, Dragomir, Vișan, Stan, Vladul, Vladul, Stanciul, Marin; vînduți la 7149=1640-1.]

Și iar să fie cinstitului boiariului Domniei Meale jupan Predii Vel Spat[ariu] un rumin la sat la Cocorăști, sud Rom[anați], anume Stoica, cu feçorii lui, Vladul și Drăgan și Vasile și Ivan, pentru că s'aũ vîndut el singur cu feçorii lui rumin, cu toată moșia lui, cită aũ avut de baștină, din cimpü, și din pădure, și din apă, și cu viile, cit[ă] să va aleage de preste tot hotarul, drept 5.400 aspri gata, de a lui bună voe, cu zapis și cu mărturii, la leat 7150 [1641-2]. Și iar să fie cinstitului, etc., moșie la satul la Cocorăștii-de-jos, însă toată partea popei Stan . . . , pentru că aũ cumpărat jupan Preda Spat[ariul] această moșie . . . drept 1.000 aspri gata . . . , la leat 7151 [1642-3]. Și iar să fie cinstitului, etc., moșie la satul Cocorăștii-de-jos, sud Rom[anați], însă partea de moșie a lui Ion, a patra parte din funea care o aũ fost ținut împreună cu Dragotă și cu Ieremiia și cu Pantazi Logofătul, pentru căci, cînd s'aũ vîndut rumini moșneanii satului Cocorăștii cu toate moșiile lor, iar Ion încă aũ vîndut această moșie . . . , la leat 7151 [1642-3]. . . Și iar să fie cinstitului, etc. moșie la sat la Jigălie, sud Rom[anați], toată partea lui Pătru și a fămeaiei lui, Ancii, fata lui Ianoș, însă a patra parte din funiia ce o aũ

tătul, Bunea Vistierul, Hriza Spătarul, Gheorghe Clucerul, Istratie Postelnicul, Chirca Stolnicul, Radu Comisul, Pană Păharnicul, Danciu Slugerul, Necula Pitarul.

Scrie Mihalcea Logofătul, fiul lui Paraschiva Logofătul.

Original pe pergament. — Traducere, din 1861, de Z. Ne-novicî.

III.

Carte de judecie pentru niște rumîni.

Adecă eū Diicul Post[elnicul] Cărcu, și mărturisăscu cu acest zăpis al mieū ca să fie de mare și de bună cre-dință la mână lui Ion și a fečorului lui, i Mihaî i Radul, cum să să știe că aū fost rumăni socru-meū Ghiocăi Șătraliul; deč mi aū dat mie zăstre, și mi aū fostu rumăni păn acum. Iar, că[n]dū [aū] fostu acum, in zilele Mării Sale Io Antonie Voivod, venit-aū la mine cu răgămătū să-l judicescū. Decî eū am gāndit pentru pomana dā m'am tocmit cu ei dā i-am ju-decit, dā mi aū dat banî 6 i galbinî 29, dā li am făcut acestū zăpis la mână lor, ca să fie în pace de rumănie și slobdozi (*sic*) de cătră mine și dā cătră fečoirî mieî și fečori lor și nepoță lor și strănepot[ti] lor în veci, pentru că ne am tocmit de a noastră bună voe, fă[r] nici-un val, și să aibă a face și cărtū domneș[ti] pre acestū zăpis al nostru. Și aceșt[i] omeni car[i] scriū măi sus, să[n]t din sat din Fometeș[ti]. Și că[n]d am făcut acestū zăpis, tănplatu-s'aū mulți megiaș la tocmală noastră, care vor pune iscăli-turi[l]e măi jos. Și s'aū răscu[m]părat cu tot[ă] parte lui dā moșie. Ačasta am scris. Și, pentru credința, pusu-mi-am pecete și iscălitura. Și am scris eū, Marin Log[o]făt.

Pis Mai 4, 7178 [1670].

IV.

Întărire de către Șerban-Vodă Cantacuzino a moșiilor lui Constantin Brîncoveanu.

Іѡ ШЕРБАН КѢ К^о КОВКОД Ц. Ц.¹ І Г. Б. М. Н. К. Д. КѢНЧАН ГЕНД-ТКІЕМ КСЕН ЗЕМАН ШРОВАХІН ѠДАРСКИШЕ СКЕРШЕННІК, АМН, КНШК

¹ Царь царградскій. — să fi vrut a spune, linguşitor, scriitorul actului?

ВЕЛИКАГО СТАРАГО ПОКОИНАГО ІУ ШЕРКАН Б^с К. ИПРОЧА, ДКАТ ГРЕДМИ
 СІЮ ПОВКЛЕНІЮ ГРЕДМИ¹ boiarului D[omniei Mele] Costandin
 B[râncoveanul] V[e]l Sp[ătariu] și fiilor lui, căți i-ar dăru
 Dumnezeu, să-i fie lui saful Porumbreanii după apa Mostiști,
 ot sud Elh[ov], totu satulū, cu totu hotarul și cu totu venitulū,
 denū câmpu și dein apa Mostiști, și dein șederea satului, cu
 totu venitū de pretutindenilea, de preste totu hotarulū, dein
 hotarū până în hotarū (ХОТАРШ); însă moșia stearpă fără
 de ruminī, pentru ci dentr'astă moșie a satului Porum-
 breanii fost-aū cumpăratū (КЪМПЪРАТШ) deintr'ansa mai
 denainte vreme Preda Vorniculū Brâncoveanulū, moșulū
 boiarinului Domniei Meale ce scrie mai susū, cu zapise și
 cu mărturii; iară după aceia, căindū (КЪИИДШ) aū fostū acumū
 în zilele Domniei Meale, mai cumpărat-aū și boiarinulū
 Domniei Meale Costandin Vel Spăt[ariu] moșie tot intr'a-
 cestū satū Porumbreanii, de la—[alb] stej 150, stāj. po
 banī 45, čⁿ t^l 52, 33, și de la Bobe Călărașulu stej. 100,
 stej. po banī 50, čⁿ t^l 37 pol, și de la Mítrea și de la
 Chida stej. 350, stāj. po banī... [rupt], t^l 131, 33. Și iară
 aū mai cumpăratū de la Chida stej. 200, po banī 50,
 čⁿ t^l 75, și de la Radul Vorniculū den Zboari, și de la
 jupâneasa lui Voica sej. [rupt] 8, čⁿ t^l 37 p^l. Carea se face
 preste tot moșia Porumbreanilorū, cătā aū cumpăratū
 boiarulū Domnii Meale de la acești vânzătorī ce scriū
 mai susū, și cu cătū [s'aū] mai găsitū cumpăratī de
 moșu-sāu Preda Vorniculū, se adunā de în hotaru până
 în hotaru, de se face preste totu stej.—; care se face și
 suma de banī tał. 333 p^l; precumū amū văzutū Domniia
 Mea toate zapisele bune și adevărate la mână boiarului
 Domniei Meale Costandinu Brâncoveanulū Vel Spăt[ariu]
 pre acestū satu Porumbreanii. Direptū aceia să-i fie lui
 stătătoriu și de moșie.

¹ Până aici, scris cu roș pe o bandă de aur ce înfășură stema
 cu cei doi vulturi, ținută de doi lei; de-asupra, soarele și luna.
 Până la sfirșitul numelui Brîncoveanului, litere cu aur în roș și cu
 aur în negru alternează. Pe margini, flori de aur. Prima literă A
 e într'un pătrat de aur, cu flori negre.

Așijderilea să-î mai fie boiarinului Domnii Meale C[os-tandin] B[râncoveanul] Vel Spăt[ariu] satul Obileștii, de pre apa Mostiștii, ot sud Elh[ov], totu satulū, cu totu hotarulū, de în câmpu, și de în apa Mostiștii, și de în ședea[rea] satulū, de preste totu hotarulū, cu tot venitulū, de în hotarū până în hotaru; însă moșia stearpă, fără de rumăni; care satū să hotăraște cu satulū Porumbreaniū, ce iaste mai susū scrișū. Pentru că această moșie a Obileștilorū cumpăratu-o-aū boiarinulū Domnii Meale de la Nedelco Clu-č[eriu] și de la fečorii lui, Iorga Stol[nicul] și — (*sic*), sej po 3 (?) banī, čⁿ tal[er]ī 280, și de la Romanu Vistiernicelū stej. 200, po banī 50, čⁿ 75, și de la Dobrotă și de la vară-sa Stoică, stej. 80, stāj. po banī 50, čⁿ t^l 30, și de la Mitrea și de la Chida ot — (*sic*) stej. 140, po ban[ī] 50, čⁿ t^l 52 p^l, și de la Neculcea și de la vāru-sāu Hrizan stej. 150, stej. po banī 66, čⁿ t^l 75. Care se face toată moșia satulū Obileștii, precumū aū cumpăratū boiarinulū Domnii Meale Costandinū Brâncoveanulū Vel Spăt[ariu] de la acești vânzătorī ce scriū mai susū preste totū, de în hotarū până în hotarū, stej. 1.130, čⁿ t^l 512 p^l, însă moșie stearpă, fără de rumăni, și, cumpărāndu-o totū în banī gata și cu zapise cu multe mărturii, apucatu-se-aū de aū făcutū și heleșteū și mori, cu toată cheltuiala lui. Pentru aceaia să-î fie lui și acestū satū Obileștii, cu totu hotariulū și cu heleșteul, cu morile și cu totū venitulū, să-lū stăpānească și să-lū moștennească cu bunā pace. Și iarā să-î mai fie boiarinului Domnii Meale Costandinū Brâncoveanulū Vel Spăt[ariu] satulū Mogoșoiaia după apa Colintiniū, ot sud Elh[ov], totu satulū, cu totu hotarulu, și cu totū venitulū, de în cimpū, de în pădure, și de în apa Colintiniū, cu heleșteulū și cu morile, și de în șederea satulū, cu casele, și de pretutindenilea, de pre totū hotarulū, de în hotarū până în hotarū, pre hotarāle ceale bătrāne și pre seamne. Însā moșie stearpă fără de rumăni. Pentru că această moșie a satulū Mogoșoiaia cumpărat-aū boiarinulū Domnii Meale întâiū de la Radul Log[ofātu] și de la popa Isaū (Исаѣ), stāj. 700, stāj. po t^l p^l, čⁿ t^l 350,

cu zapisă și cu mărturie. După aceeaia încă au mai fost cumpăratu boiarinulă Domniei Meale Costandină Brâncoveanulă Vel Spătară de la jupăneas[a] Rada a Deftei cupeț stăj. 685, stăj. po banî 100, cin t^l 513 p^l, însă cu casele și cu heleșteulă, — care se face toată moșia a satulă Mogoșoaei, cumpărată de în hotară până în hotară, cin stej. 1.385, cⁿ t^l 853 p^l. Și iară să-î mai fie boiarinulă Domniei Meale Costandină Brâncoveanulă Vel Spăt[ariu] satulă Hurezii ot sud Vâlcea, cu toți rumăni și cu totă venitulă, de preste totă hotarulă, de în hotară până în hotară, care sată și cu rumăni au fostă ai jupăneasii Stani, jupăneasa Dimei Chiurcubașii, și la fiiu-său, lu Matei ot Drăgoești, cumpărată de boiarinulă ei încă de în zilele Radulă-Vodă Leon. Iară, cândă au fostă acumă, l-au vândut acestă sată boiarinulă Domniei M[eale] ce scrie mai susă, cu totă venitulă și cu toți rumăni, anume precumă le scrie zapisulă rumănilor cândă s'au fostă vândută ei atunce la Radu-Vodă Leon, însă afară den trei rumăni, anume Antonie cu feçorii lui, și Zahariia cu feçorii lui, și feçorii lu Dumitru, anume Ion și Marco, iară pre ceialalți rumăni i-au vândută pre toți, de la mare păuă la mică, cu toată moșia satulă, de preste totă hotarulă și cu totă venitulă, den hotar până în hotară, dreptă banî gata t^l — (*sic*). Precumă am văzută Domnia Mea și zapisulă jupăneasei Stanei și ală fiiu-său lu Matei, și zapisulă rumăniloră cu care s'au fostă vândută ei Dimei Chiurcubașii, totă la mână boiarinulă Domniei Meale ce se numeiaște mai susă. Direptă aceeaia să-lă stăpânească elă de-acumă nainte cu bună pace.

Așijderea să-î mai fie boiarinulă Domniei Meale ocină în Momiceani ot sud — (*sic*), însă de preste totă hotarulă Momiceaniloră jumătate, cu totă venitulă ce se-ară afla, de în hotară până în hotară; pentru că această ocină o au cumpărată de la Chirca Banulă Șerbănesculă cu banî gata, t^l — (*sic*), cu zapisulă de la mână lui, și cu boiară mărturie.

Încă să-î mai fie boiarinulă Domniei Meale Costandină B[râncoveanu] Vel Spăt[ariu] ocină în satulă Coteana ot

sud Olt, însă de preste totu hotarulū. funi de ocină 23 p^l, care i-aū vândutū Vartolomei snă Neagoe ot Fălcoi, a lor de moșie și de cumpărătoare, dreptū banī gata t^l 180, cu zapis de vânzare și cu boiari mărturii.

Iară să-i mai fie lui ocină totū in satū in Coteana, iară funi 24, care le-aū cumpăratū ot Tudorū i bratū ego [=fratele lui] Statie, sni [=fiii] Ivanū ot Coteana, fiindū cumpărate de tatălū lorū de la boiarii ot Fălcoi. Iară să-i fie ocină totū in satu in Coteana, iară funi 2 p^l, ce le-aū fost cumpăratū ot Costandin i bratū ego Prodanū ot Coteana, cin fun[i] 26 p^l, in preț za tal. 210. Și așa, strângându-se aceaste 2 cumpărători za ocină totū la un locū, cea de la Vartolomei cu ceaste de la Tudorū i brat ego Statie, facū preste tot moșia in Coteana fun[i] 50, — care face suma za tal. — (*sic*). Dreptū ačasta și această moșie, cātā mai susū scrie, iară să-i fie de moșie.

Iară să-i mai fie boiarinului Domniei Meale moșia de la Florulū, de pre apa Vezii, ot sud Olt, toată moșia de preste totū hotarulū, de in câmpū, de in pădure, de in apa Vezii, cu vadū de moară, și cu siliștea satului, și cu totū venitulū, de in hotarū până in hotarū. Pentru că și ačastă moșie o aū cumpărat de la Papa Cluceariulū Drăgănesculū, snă Ivanū ot Milcovū, in prețū dreptū tal. 150, cu zapisū și cu mărturii. Așijderea să-i mai fie b[oiarinului] D[omnii Meale] Costandinū Brâncoveanulū Vel Spăt[ariū] nește vii in dealul Bădeștilor la Gorganū, ce se ține de dealulū Piteștilor, ot sud Mușcel, și cu o dealniți den satū de in Bădești, — care vii le-aū cumpăratū de la Luca Slugeariul de in Rătești, cu case, cu jghiiaburī, cu vase și cu alte nămestii, dreptū banī gata t^l 600, cu zapisū de la mână iei (?) de vânzare, și cu multā boiari mărturii, pentru că aū vândutū acești boiari ce se numescū mai sus, accastea moșii, rumăni, vii, cāte sântū scrise mai susū, totū cu banī gata boiarinului Domnii Meale Costandinū Brâncoveanulū Vel Spăt[ariū], cu zapise bune și adăvurate. Dreptū aceaia am întăritū și Domnia Mea cu ačasti carte a Domniei Meale ca cu pace să le ție și de moșie să-i fie, lui și fiilorū lui, nepoților, strenepoților,

de baștină, neclătite și neschimbate în veacū să le fie. **Ини** **ѡт** **кождо** **непоколѣним** **пореченію** **гепдткми** **сеже** **ѣ** **ске-**
дѣтѣѣ **поставих** **гепдткми** **кѣлнци** **болѣри** **гепткми**: Bar-
bulū Milesculū Vel Banū, Badea Bălăceanul Vel Vornicū,
Barbul Bădeanul Vel Logofăt, Statie Vel Vist[iernic], Ghin-
cea Bădeanul Vel Cluț[eriu], Cărstea Vel Postealnic, Papa
Buicescul Vel Păh[arnic], Alexandru Vel Stolnic, — (*sic*)
Vel Postelnic. **Ине** Șerban vtori Logofăt за **печат** **гсд**. **И**
неписах азъ Radul Șufarul snă Gherghe Șufaruliū, в **град**
вскѣрцихъ, в **мѣца** **фѣвраріе** **дни** **дн**. **ѡт** **кѣплатеніѣ** **кѣ** **слк**.
гѣ **нишгѡ** **ісѣ** **хрстѣ** **ахпѣ**, а **ѡт** **ѣдѣла** **теченіѣ** **лт**. **зрчг**.
[Monogramă de aur, iscălitura Domnului; în colț iscălitura
lui vtori Logofăt.]

V.

*Invoială între Doamna Marica a lui Constantin-
Vodă Brîncoveanu și ginerele ei Iordachi Crețulescu,
cu privirea la partea ce va avea acesta din
moștenirea răposatului Domn.*

᾽Ο Ἱερουσαλήμ πατριάρχης Χρόσανθος ἐπιβεβαίωι. [Hrisant,
patriarh de Ierusalim, întărește.]

Mariia Doamna a răp[o]satului Costandin-Vodă Basarab
dat-am cartea această a noastră la mina dum[nea]lui Ior-
dache Creț[u]lescu Vel Logofăt precum să să știe că,
după ce, dar milostivii [Maicii lui] Dumnezeu, milostivindu-să
și asupra noastră și mintuindu-ne dela mari și cumplete
pedepse și patimi, iarăș ne-aū învrednicit cu mila Sfinții
Sale de am venit cu toți ginerii miei la pământul nostru
în țară, deci, văzîndu-î pă dum[nea]lor că ar fi rămas la
mare lipsă și sărăcie, și, mai virtos, ajungînd casele dum-
[nea]lor la multă datorie și stingere, ca o mumă dar fiind-
du-mî milă de dum[nea]lor, și, mai virtos, temîndu-mă de
Dumnezeū și de sufletul meu, m'am milostivit și am
socotit ca să nu-î las pe dum[nea]lor în urma noastră
obidiți și îngreueți cu datoriia și cu multe lacrămî, și mai
virtos ca să nu suspine asupra sufletelor răp[o]satelor, am

socotit dar, în cită vreme voiū fi cu puțintel suflet, ca să odihnesc pe dum[nea]lor cu bună pace, precum ne-am și invoit într'acest chip, atit cu ceilalți ginerii miei, cit și cu dum[nea]lui: adică, afară din moșiile răp[os]atului soțului mieū, și dintr'ale fii-miei Stancăi, și din case, din vii, din Țigani, din Rumină, și afară din bani, care bani aū apucat de i-aū pus și i-aū așăzat soțul mieū la Țecă, afară dintr'acestū alte ce s'ar mai găsi și s'ar afla de ale răposatului mieū soț și de ale fiilor noștrii, cărora nu le-aū rămas dintr'inșii copii, orī bani, orī scule, argint și aur, lucru mișcător, unde să va afla și să va dovedi, aū aici în țară, aū într'altă părți date, așijderea și banii toți din Țara Ungurească ce avem încolo și banii căți vor fi la Veneția, însă bani nepuși la Țecă, acestea dar cite mai sus s'aū pomenit scule și bani, așa am socotit și am găsit cu dreptate și ne-am așăzat cu dum[nea]lor ginerii miei, învoindu-ne într'acest chip, adecă: intiiū dintr'aceste mai sus pomenite scule și bani, să iasă și să să plătească toată datoriia noastră, care m'am îndatorit eū și am dat pentru partea mea la miriia¹ t—, însă făr de dobindă. Așijderea să iasă și datoriia ginerilor miei, și a celor cariū aū fost atunci la acea patimă, de aū dat bani la mirie, iarăș făr de dobinda lor, dinpreună și zestrile fii-mii Bălașii, care zestre să să socotească și să să prețuiască de potriua zestrelor fii-mii Zmărandi, după cum scriū și zapisele noastre la mîna dum[nea]lor, iar dobinzile banilor să și le plătească fieșcare de unde vor avea, atit noi, cit și ginerii noștrii și ceilalți. Deci. după ce să vor plăti datoriile aceste toate,—dintr'aceste scule și bani ce vor mai rămînea, să să facă în doă, și o parte să o iaū eū din preună cu nepotu-mieū Costandin Brincoveanu și cu nepoata-mea Mariuța, iar o parte să o ia dum[nea]lor ginerii. din preună cu nepotul nostru Șarban sin Costandin Ducăi-Vodă, să le inpartă frățește: o parte să ia dum[nea]-lui Șarban Greceanu Vel Spăt[ajr] și o parte dum[nea]-

¹ Statul turcesc.

lui Iordache Creț[u]lescu Vel Log[ofă]t și o parte dum[nea]lui Nicolae Roset Vel Paharnic și o parte dum[nea]lui Manolache biv Vel Agă și o parte dum[nea]lui Costand[in] Băleanu Vel Comis și o parte nepotă-mieū Șărban sin Costandin Ducăi-Vodă¹. Iar, cînd s'ar întimpla vre o discolie la mijloc, adecă a nu putea eși și a să lua banii ce avem în Țara Ungurească și banii cei slobozi ce-i avem la Veneția, ca să să inparță și să să plătească datoriile, precum mai sus am hotărit, atunci dar, cit pentru părți, vor fi dum[nea]lor de banii aceia răbdători, neavînd de unde să-i iă. Iar, cit pentru datoriile și zestrile fii-mii Bălașii, mă daū și rămiiū iarăș platnică, să le plătesc dum[nea]lor dupe cum ne scrie zapisele la mina dum[nea]lor, de unde voiū putea, din casa noastră, pentru că așa m'am așăzat și m'am învoit cu dum[nea]lor ginerii miei, — fiind între noi la acest așez[ă]mînt al nostru prea-luminatul și prea-înnălțatul Domnul nostru Măriia Sa Io Ioan Voevod, din preună cu doi sfinți patriarși, Sfinția Sa părintele patriarh al Alexandrii Samuil și Sfinția Sa părintele patriarh al Sfîntului Ierusalim chir Hrisant și Sfinția Sa părintele Mitropolitul țării chir Mitrofan, și prea-cinstiții boeri, dum[nea]lui jupan Pană Negoescul Vel Ban Craleovschi, i Costandin Greceanu Vel Vornec i Mateiū Fălcoianu Vel Vist[iernic] i Șărban Herăscul Vel Cluč[e]r i Șărban Greceanu Vel Stolnic. Și, așa, fiind cu toții de față într'ăcastă adunare, așa aū ales și aū socotit, hotărînd și Măriia Sa Vodă Domnul nostru, dinpreună cu sfinții părinți și cu dum[nea]lor boerii țării, ca cu alt nimic din cit s'aū pomenit mai sus să nu aibă dum[nea]lor nici-o treabă nici-odată, făr de cit numai cu cele ce din bună voia mea am hotărit ca să aibă și dum[nea]lor părți. Iar alt cevaș să n'aibă dum[nea]lor nici-o voe a să mai scula și a mai scorni niscarva pricină, orî pentru ce, orî că voiū fi eū cu viață, orî după moartea mea, ci să muțască toate dihoniiile și pri-

¹ Pentru familia Brîncoveanului, v. Iorga, *Documente privitoare la Constantin-Vodă Brâncoveanu* p. 155 și urm.; *Inscripți*, I, pp. 188—9 și Grecianu, *Cronica lui Radu Greceanu*, p. 267 și urm.

cinile dintre noi, rămîind fieștecare odihnit dupe această bună și creștinească socoteală ce s'au făcut și s'au hotărit, precum și mărturii s'au scris. Drept aceia dar și eū am dat acest al mieū adevărat zăpis la mîna dum[nea]lui ginere-mieū Iordache Creț[u]lescu Vel Logofăt, cu cele ce coprind întru el, precum s'au dat și celorlalți fieșcăruia la mîinile dum[nea]lor zăpise osebite, ca să să ție și să să păzească bine, hotărit neclătite și nestrămutate de acum înainte, atît dăspre partea mea, cît și dăspre partea dum[nea]lui. Iar cine ar strica, după petrecaniia noastră, ceva dintr'acestea, aū din niscarva jud[e]cătorî, aū din neamul mieū, aū din nepoți, îi supuiū supt înfricoșat blestem și jud[e]cată a lui Dumnezeu. Și, pentru mai adevărată credința, mi am pus numele și pecetea ca să să crează.

[Pecete.]

Iuni 17, 1^a 7225 [1717].

*Marica Doamna a răp[osa]t[u]lui
Costandin-Vodă Basarab.*

Această copiiē dă zăpis, fiind scoasă din cuvânt în cuvânt și întocmai după cel adevărat zăpis, am adevărit-o și noi cu iscălitura.

1804, Fevruarie 5.

Costandin Ghica Vel Logofăt.

VI.

*Invoială pentru moștenirea brîncovenească între
Iordachi Crețulescu, Manolachi Lambrinò, frații
Greceñi, Marița Alexeanu și Constantin
Brîncoveanu.*

Scrisoarea noastră la mîna nepotului nostru Costandin Brîncoveanu precum să să știe că întărim această a noastră carte, ieū Iordache Crețulescul Vel Dvornic, cu soțîia mea Safta și cu copiii miei, și ieū Manolache Lambrino biv Vel Cluč[erîū], cu soțîia mea Balașa și cu copila mea, și ieū Șarban Greč[eanu], împreună cu frate-mieū Drăghici, și ieū, Marița, fiica a răposatului Ștefan Brîncoveanu, ca să să știe că, după tocmeala și așăzămăntu care l-am făcut

cu răposata Măria Sa Doamna Marica Brâncoveanca, soacra noastră, după cum scriu și mărturisesc și cărțile Mării Sale, ce avem la mâna noastră pentru părțile noastre, care dupe aceale cărți ne-au dat și dumnealui nepotu cărțile dumnealor la mâna noastră, de adeverință, pentru clironomie și părțile noastre, oare din ce s'ar afla, den banii ce sânt puși la prea-înnălțata Cămara Chesaricească, jumătate de parte să fie a noastră, iar ceialaltă jumătate de parte să fie a dum[nealui] nepotului nostru Costandin Brâncovean[u], și dentr'ăastă parte a dumnealui ce s'au venit, den partea ačasta a dumnealui a patra parte să ție și să stăpânească dumneaei nepoata noastră Mariuța, vara dum[nealui]. Așăjderea și den scule și argintării, lucruri mișcăt[oare] să va afla, iarăși să să înparță în doaoă, pă jumătate să fie ale noastre, dentr'aceale scule și arginturii, și jumătate să fie ale dum[nealui] nepotului Costandin Brâncovean[u]. Însă dentr'ăcâte ce au venit jumătate de parte a dum[nealui], a patra parte să fie ale Mariuții, vearii dumnealui, afară den banii de la Veneția, ce sânt puși la Țeca, pentru că cu aceia nu avem treabă, și afară den moșăile dupeste Olt și de aicea, den vii, den Țig[ani], den vite,—care noi la aceaste parte nu avem,—fără numai aceale ce scriu cărțile, ce avem de la Măria Sa Doamna Marica Brâncoveanca la mâinele noastre. Deci de acum încolô să nu mai avem a face dumisale supărare pentru alt cevaș fără cât numai pentru sculele și arginturile ce au rămas neîmpărțite; care aceaste să avem a le ceare, și, pentru mai adevărată credință, am întărit dumnealui ačastă scrisoare cu iscăliturile și pecețile noastre, ca să fie de mare credință în tot loc[ul].

Leat 7238 [1729-30].

Iordache Crețulescul [pecete ștearsă], Safta Cr[ețuleasca] [pecete mică brincovenească ștearsă], Manolache Lambrinô [pecete cu coroană între *m c* și un brad într'o cunună], Balașa Brânc[oveanu] [pecete cu coroană, ghirlândă și litere grecești neînțelese], Șerban Grecean[u] [pecete de modă apuseană, cu scut alb], Drăghicean Greceanu 3-ti Postelnic

nealui, cu dobânda ieî căt[ă] să va face, să facă dumnealui de acum innainte cum va vrea, ca un stăpân, iar cu ceia-altă a noastră jumătate de parte, ce rămâne pe seama mea, denpreună și cu dumneaiei vară-mea Mariuța, fiica a unchi-mieî Măriei Sale Ștefan Brâncoveanu, să n'aibă dumnealor treabă, rămăind pă seama noastră. Pentru că așa ne-am învoit și ne-am așăzat cu dumnealor cu toți unchiî mieî, și den mai nainte vream și acuma, dupre cum scriu și cărțile ceale de mai nainte de la moașă-mea, care sânt date la mâna dumnealor. Și, pentru mai adevărată credință, am întărit această scrisoare cu iscălitura și pecetea mea, ca să fie de mare credință.

Leat 7240 [1731-2].

Costandin Brâncovean[u],
nepotul lui Costandin prințipul Brâncoveanu.

[Pecete cu cerneală neagră, cu coroană peste două inimî străpunse; jos, flacări.]

Barbul Mereșan Vel Dvo[rni]c, mărturie. Costandin Văc[ărescu] Vel Logofăt, mărturie. Costandin Dud[esc]u, biv Vel Spat[ariu], mărt[ur]ie. Costandin Ram[a]dan Vel Vis[tiernic], mărturie. Grigorie Greceanul biv Vel Vist[tiernic], mărturie. Gavrilașco biv Vel Postelnic, mărturie. Costandin Năst[ur]el, biv Vel Paharnic, mărturie. Κοσταντινος Γρίλας, μάρτυρας. Mihaî Bărbătescul, biv Vel Sărd[ariu], mărturie. Barbul Vel Agă, mărturie. Mateî Cantacuzino biv Vel Agă, mărturie. Pater Angelus Franich, diffinitor et praesidens bucuces[tiens]is, testis, m. p. Nicolaus Wolff, testis, m. p. Dominicus de Bettera, testis. Gregorius Gryffski, testis ¹.

Într'o formă din 1-iu Maiu 7239 [1731], i se zice lu Lambrinò: biv Vel Logofăt, și, după pomenirea copiilor lui Greceanu, se adauge: „i cocoanele dumneaiei mamî Ancuțiî Brâncoveancăi“, în loc de a se zice: copiilor lui Roset; luarea banilor se prevede de la 7238 [1729], Novembre.

¹ Pentru unî din ei, v. vol. I-II din această culegere.

IX.

Altă formă a invoieții de mai sus.

Stefan Mitropolitul U[n]g[ro]vlahiei.

Costandin Brâncoveanu Vel Comis cu bună adevărită devedescă și întărescu această a mea adevărată carte la mâna dumnealui tatiî lui Iordache Crețulescul Vel Dvornic pentru partea răposatei dumneaiei soră-mii Mariuții, fiice a răposatului unchiului mieu Mării Sale Stefan beizadea Brâncovean[u], ce au avut ca să ia clironomie părintească de la mine, dentru a mea parte, care sânt aceaste, adecă den moșăi, den vii, den case, den Rumăni den Țigani, de aicea den țară și dupreste Olt, și den bani, de la Veneția i de la Cămara Chesariască i dentr' ale casii scule, bani, arginturi și ori pe unde ce să va mai afla, ca să ia în partea dumneaiei den partea mea, cea jumătate a patra parte, ce i s'au făcut dumneaiei, încă fiind cu viață, precum dovedescu mai bine în cealelalte cărți de inpărțială care s'au dat mai nainte, la mâna dumnealor unchilor și verilor miei și la mâna răposatiî vară-mii Mariuții, și, întâmplându-se a să petreace dumneaiei din această lume fără de coconi, încă fiind cu viață, cu gura dumneaiei au rânduit și au împărțit această mai sus pomenită a dumneaiei toată parte de clironomie, ca un stăpân, duple cum scrie și dovedeaște toate pre anume în foia ce s'au insemnat după zisa dumneaiei; însă afară den ceale ce au lăsat soțului dumisale, cumnat[u]lui Costandin Alecseanu, și afară den ceale ce au lăsat și au dat danie pentru pomenire, au lăsat și mie toată partea dumneaiei den banii de la Veneția, t¹ 50.000, și den moșăi părintești, i den vii. Țigani, Rumăni, de aicea den țară i dupreste Olt, făcându-le în doao, pe jumătate mie, și pe jumătate dumnealor unchilor și verilor miei și mai multă treabă să nu mai aibu ieu cu cealelalte ale dumneaiei carele au lăsată osebit unchilor și verilor miei dumneaiei; care sânt aceaste, adecă: toată parte dumisale den bani de la Cămara Chisaricească, den parte mea cea jumătate ce au

avut ca să ia dumneaiei, a patra parte. Așajderea aū mai lăsat dumneaiei dumnealor unchilor și verilor miei și parte dumneaiei ce i s'aru veni den scule, den banī, den argint și orice s'ar mai afla dentr'ale casii. dentr'a mea jumătate de parte a patra parte; și cu aceste ieū treabă să nu aibu, ce încă să le daū toate și să le inpartū dumnealor unchilor și verilor miei, duple cum le-aū rânduit și le-aū hotărât dumneaiei. Drept aceiia dar, de vream ce aceste toate căte mai sus s'aū pomenit partea dumneaiei vară-mea Mariuții Brâncoveancăi, fiind toate pă seama mea coprinse, am rămas ca să le daū ieū dumnealor dentr'a mea parte, și pentru ačasta am socotit de am dat dumnealor unchilor și verilor miei osebite cărți la mână dumnealor și pentru inparteala aceștii părți ai răposatii varii (*sic*) mele Mariuții Brâncoveacăi,—decī dumnealor să o inpartă, făcându-o patru părți, adecă dumnealū tata Iordache Crețulescul Vel Dvornic să ia o parte, dumnealū tata Manolache Lambrinò Vel Ban o parte, și dumnealū tata Necolae Ruset cu cocoanele dumnealū o parte, i dumnealor verii miei Șarban Grecean[u] i Drăghicean Greceanu o parte, și cu aceste părți să facă dumnealor ce vor vrea de acuma innainte, ca niște cliromi bunī și stăpāni. Și cu ačastă a mea adevărată scrisoare, ori aicea in țară, ori intr'alte părți streine, să aibă a-și căuta fieștecarele din dumnealor parte ce i s'aū făcut den parte răposatii vari-mii, Mariuții Brâncoveancăi, de la mine, precum mai sus dovedeaște, pentru că cu dreptate așa am hotărât și am întărit acestu al mieū zapis la mână dumnealū. Și, pentru mai adevărată credință, iscălindu-mă, mi am pus peceate ca să să crează in tot loc[ul]. Septembrie 1 dni, 1° 7242 [1739].

Costandin Brâncoveanu, Vel Com[is].

[Pecete cu cerneală: două inimī străpunse, pe flacări, supt o cunună.]

XI.

Declarație în această privință a lui Nicolae Roset și a fiicelor lui.

Adecă eū, Neculae Ros[e]t, dănpreună cu fiicele mele, anume Mariuța i Safta, dat-am această a noastră scrisoare dă adeverință la cinstită mâna dumnealui nepotului nostru dumisale Costandin Brâncoveanul Vel Stolnic, precum să să știe că, afară dănză zeastre care s'aū fost luatu răposata soțiiia mea Ancuța Brâncoveanca dă la răposatul socrumieū Măriia Sa prințipul Costandin Voivod Brâncoveanul, avut-am și după petrecaniia Mării Sale a luarea dănză casa, dănză rămasăle Mării Sale parte dănză clironomie ce ni s'aū căzut și noaă, după cum ne-am tocmitu și ne-am așăzatu cu răposata soacra noastră Măriia Sa Doamna Maria Brâncoveanca și cu dumnealui nepotul nostru Costandin Brâncoveanul Vel Stolnic, precum mai pă largu pentru toate, în ce chip, și cum, și dă unde, arată cartea Mării Sale și ale dumisale, care să află la mâinile noastre. Deč, întămplându-să după vremi a ne dăspărți noi dă către dumnealui și dă către neamul nostru, și petrecându-să și răposata soacra noastră Măriia Sa Doamna Marica Brâncoveanca, și rămăind această a noastră parte dănză clironomie pre sama dumnealui nepotului nostru, dumisale Costandin Brâncoveanul Vel Stolnic, a fi dumnealui datorî a răspunde noaă această mai sus pomenită parte dănză clironomie, și, pentru dăpărtarea locului dănzătre noi, neputăndu totdeauna ca să avem a face cu dumnealui, pentru această treabă a clironomieî, — noi, dănzătru a noastră bună voie, dănză nimini siliți, așa am socotitu mai bine dănză m'am invoit și cu dumnealor fiicele mele, Mariuța și Safta, dănză ne-am așăzatu cu dumnealui nepotul nostru Costandin Brâncoveanul Vel Stolnic pentru toată partea noastră de clironomie, care clironomie am avut-o ca să luăm dănză Casa brâncovenească, dănzătr'aale răposatului socrului nostru Mării Sale printipului Costandin Voivod Brâncoveanul; și dănzătr'aale răposateî nepoateî noastre Mariuțăî Brâncoveancăî, fiica răposatului Mării Sale Ștefan

beizadea Brâncoveanul și, dănr'aale răposatelor cumnatelor meaale, Doamna Mariia i Stanca i Zmaragda Brâncoveancele, orice ale răposaților mai sus pomeniț, lucruri mișcătore și nemișcătore, orî acoale la dum[nealor] în Țara-Rumânească, aū aici la noi, în țara Ardealului, saū în Valahia Chesaricească, saū la Veneția, saū la Cămara Chesaričască, pân la un cap dă ață, dănr'aale lor aflându-să, noi cu acealea, dă acum innainte treaabă să nu avem nimic, dă vream ce ne-am așăzatu cu dumnealū po banī gata, za florinț nemțăști 52.000, adecă fl. cinzeci și doaă dă mie, și, pre lângă această, să n'avem a ceare dă la dumnealū să daū (*sic*) dobănzăle ceale trecute dă la Cămara Chesaričască, așăjderea și banii dă la Veneția cei nepuș la Țeca, care banī i-aū fost luat răposata soacră-noastră Măria Sa Doamna Maria Brâncoveanca dă i-aū dat la miriia otomanicească, plătind și alte multe datorii ale Casăi,— care datorii trebuia și acealea ca să iasă dăn Casa brâncovenească. Acum dar, dă vream ce, dă toată socoteaala și voia noastră, făcându-să între noi acest bun așăzământu cu acest al nostru adevărat zapis dă așăzământ la mână dumisale, ca dă acum innainte ceale ce coprinde într'ansul să fie neclintite și nestrămutate dă către noi și de către tot neamul nostru, inse să nu mai avem nimic a ceare în cătu vor fi odrasle dă dumnealū nepotul nostru Costandin Brâncoveanul Vel Stolnic, după cum și lui Dumnezău herbinte mă rog ca să le dea și să i le sporească. Iar, când ar lipsi, atuncea rămănem și noi cliromi, împreună cu alții, și dănpună cu acest al nostru zapisū și alte scrisori căte am avutu pentru treaba cliromiei, atăta dă la dumnealū, cāt și dă la răposa[ta] Măriia Sa Doamna, le-am dat toate la mână dumnisale jupănului Cărștov Voicul, luând și noi dă la dumnealū sumă dă banī care mai sus s'aū pomenitu, adecă în nemțești 52.000, și, după acasta, oricare dă[n] noi va mai scoate nesca[î] cărț, orî legate, orî dăzlegate, orî foī, ca să pomenească într'ansele cătuș dă cătu pentru rândul aceștii cliromiei care ne-aam așăzat, la nič-o judecată să nu i să ție în

samă, ce să să spargă; pentru că așa ne-am așăzatu cu dum[nealui] innaintea multor vreadnice mărturii care să vor iscăli mai jos. Și, pentru mai adevărată credință, ne-am iscălit mai jos, puindu-ne și pecețele, ca să să crează în tot locul.

Dăn Sibii. Octomvrie 10 dni, l' 1735.

N. conte de Ros[e]t.

Adeverez [pecete cu coroană și scut [șters], sprijinit de doi lei]; C. Arget[o]ianul adeverezu [pecete cu scut supt coif și Κωσ. Αρ.], M[i]h[ai] Arget[oianul] Post[elnic] [pecete ovală ștearsă]; B. comte de Circoürt [pecete]; Safta, cont[e]s[ă] de Țircuru, născută conte[să] de Ros[e]t.

Praesentem conventionem praelectam, visis partium contribuentium subscriptionibus et sigillis, requisitus etiam hisce eisdem fidem attribuo sub subscriptione mea et sigillo. Cibinii, 1° 9^{bris} 1735.

Petrus Dobra¹.

[Pecete neagră, cu inițiale impleticite.]

XI.

Învoială în această privință între Constantin Brîncoveanu Logofătul și ceilalți moștenitori ai lui Constantin-Vodă.

Ἡ Οὐγγρὸβλαχίας Νεόφυτος ἐπιθεβασιῶ.

Printr'aastă carte a noastră adăvărăm noi, Radul Creț[ulescu] biv Vel Stolnic i Costandin Crețulescu Vel Spăt[ariu] i Toma Creț[ulescu] Vel Cluč[eriu] i Nicolae Creț[ulescu] biv Vel Med[e][nicer] la mâna dumnealui vărului nostru, dumnealui Costandin Brâncovean[u] biv Vel Logotăt, pentru că, avându noi a lua din dobânzile banilor de la Cămara Chesaricească pe an florinți nemțești 1836 p¹, potr[onici] 5, precum arată și cartea dumnealui care o au dat la mâna

¹ Asupra căruia, v. vol. XI, tabla.

dumneaei răposatii Dumnița Safta, muma noastră, încă de cându era dumneaei cu viața, asupra boalii dumneaei, de sântu acum anî 6, adecă de la leat 1747, Ghenarie 1 dni, până acum la sfârșătul anului acestuia, adecă la leat 1752, noi nu am mai trimis cu cartea aceia a dumnealui ca să ne luom dobânzile banilor în fieștecare an, după suma ce arată mai sus (temându-ne ca să nu să petreacă acea carte), și, până acum fiind fel de fel de pricinî între noi, pentru această sumă de bani care să coprinde într'acești 6 anî, adecă până la începutul anului 1753, Ghenarie 1 dni, florinți nemțești 11.019, potr[onicî] 30, acum, intrându mijlocitor prea-sfințitul Mitropolit țării noastre chir Neofit și dumnealor veliții boiari, care mai jos să vor iscăli, aū luat asupra dumnealui ca să stea nepristan ca să ne vie acești bani ce mai sus arată. Însă, scăzându-să den toată suma banilor pentru cheltuialile ceale obicinuite ale Cămării încă zloț 390, potronicî 30, iar ceialalți bani toți deplin să vie în mâna noastră într'acest fel, făgăduindu-să ca, pân la sfârșătul lunii aceștiia a lui Noemvrie, să ne vie dobânda banilor de 2 anî, iar pentru acei 4 anî pân la sfârșătul lunii viitoare a lui Ghenarie 1753, ca până atunci să ni să îplinească toată suma banilor ce scrie mai sus; iar de la acest l' 1753 de atunci innainte să aibă dumnealui a ne dăspărți partea noastră den partea dumnealui. Însă capetile pe cât ni să va face la suma dobânzii aceștiia, adecă la 1836 p', potronicî 5, și să le așeze pe numele nostru, aducându-ne scrisoarea întărită cu iscălitura și pecetea Cămării Împărătești, ca să știm să ne luom această dobândă și sumă la florinți în toți anii, făcându-ne desăvârșăt dăspărțire den partea dumnealui. Iar, de carea cumva, trimițându noi cu acea carte a dumnealui ca să ne luom această dobândă a banilor la vremea cea orânduită, s'ar întâmpla vre o pricinuire de a nu să da banii intru încungurarea anului dentăi de la Cămară, să aibă dumnealui a răspunde și a îndrepta acea pricină. Iar, după ce ne va aduce dumnealui acea carte, și ne vom lua banii în anul cel de'ntăi făr de pricină, atunci să avem a-i da dumnealui o carte

a dumnealui de la leat 7240 [1731-2] și cartea exofliticon¹ de l[a] leat 1747, ce au făcut-o dumnealui la mâna dumneaei răposatei mamiî, și la mâna noastră, și dumnealui să ne dea cartea exofliticon a dumneaei răposatii mamiî și a noastră, ce iaste de la acest vâleat, dată la mâna dumnealui, — fără numai să oprim cartea răposatii Doamniî Maricăi, moașii noastre, și această carte, și să avem a da la mâna dumnealui alt exofliticon, și dumnealui la mâna noastră, de întărirea așăzământului împărțelii, — că așa ne-am așăzat între noi.

Noemvrie 22 dni, l^o 1752.

R[a]d[u] Crețulescu] biv Vel Stolnic; *Costandin Brâncoveanu*] Vel Spăt[ariu]; *Toma Crețulescu*] Vel Cluč[ariu]; *Nicolae Crețulescu*] biv Vel Medel[niçariu]; *Barbul Văcă[r]escu*] biv Vel Ban, mărturie; *I. Roș[e]t* Vel Ban, mart[urie]; *Șt. Văcă[re]scu*] Vel Logof[ăt], măr-t[urie].

[Formă corespunzătoare din partea Brîncoveanului. Nu iscălesc în ea Crețuleștii.]

XII.

Sinet al lui Nicolae Brîncoveanu către Toma Crețulescu.

Adev[e]rezu cu scrisoarea mea la mâna dum[isal]i tatăi Tomii Creț[ulescu] precum să să știe că, fiind frate-mieû Manolache dator cu zăpis t¹ 1.718, adecă o mie șapte sute optusprezece, dela leat 1767, Iulie 1, cu dobândă, la pungă pă lună pă t¹ șapte, m'am rugatu de dumn[ea]lui, și pentru hatâr[ul] mieû au priimitu ca să-î plătesc dobânda capetelor de atunci până acum, cătu s'au făcut; care dobândă i-am și plătitu. Iar, pentru capete, să-î fac zăpis[ul] mieû de datorie bun, cu soroc pân în trei luni. De care și pentru această au priimitu, și i-am datu acest zăpis al mieû de adeverință la mâna dumn[ea]lui pentru t¹ o mie

¹ De încheiere.

șapte sute optsprezece, ca, la soroc[ul] ce am zis mai sus, să aibu a-î da dumn[ea]lui bani cu mulțămită, și m'am așazatu cu dum[nea]lui să-î dau și dobândă p[er] lună câte t' cinci. Decî la numitu soroc at[ît]a capetele c[ît]u și do-b[an]da să aibu a-î da dumisalea, f[ar] de nici-o z[ac]itneaală. Și pentru adev[er]at[ă] credință am înt[ar]it acestu z[ap]is cu isc[al]itura și pecetea mea, ca să fie de adev[er]ință la m[an]a dumisalea.

1769, Fevruarie 10.

Nicolae Brâncoveanu, adeverez.

[Pecete neagră cu coroană și trei scuturi — două inimi străpuse — și inițialele latine C[t.] Bv.]

Gheorghe Bălș(?), Pah[arnic](?), mărturie.

[V°:] 1769, August 21. 1.718 t', c[ât] scrie în z[ap]is, însă capetele, i-am luat prin m[an]a chir Hristi[ti], iar t' 100 do-b[an][da] a[un] rămas.

I-am luat și acești t' 100, fiind ai[ci] în Brașov, prin m[an]a lui Alecsandru Lăm[o]tesc[u], log[o]fet[ul] dum[nea]lui, în luna lui Iulie 23 dni, 1771.

XIII.

Poruncă a lui Manolachi Brâncoveanu către o circiumăreasă, pentru vînzare de vin.

[Copie.]

Țiie, Miro, cărciumăroaso, ai[ci] ne înștiințăm că vinzi vinul unora și altora în pivnița noastră d[al]a T[ar]goviște, d[ac]ă l[an]gă Sf[an]ta Vineri. Ci iat[ă] că-ți poruncim, fiindcă acum d[ă]ocamdată nu avem vin al nostru ca să punem, am dat ac[es]tă pivniță dumn[ea]lui S[ar]d[ar]u[lu]i Dimitrache Papazoolu, ca să v[an]z[ă] vinul dumisale, p[în]ă c[î]nd vom pune vinul nostru. A[es]ta.

1784, Iunie 18.

Manolache Brâncoveanu.

XV.

Carte domnească pentru scutirea de unele d[ă]jd[î] a lui Nicolae Brâncoveanu.

6 April 1793. Alexandru Constandin Muruz-Vodă. Pen-tru „Nicolae Brâncoveanu Vel Vist[ier], carele, fiind den

famelie domnească și din cele mai cunoscute neamuri ale țării, cu cuviință am socotit a-l împărtaşă din domneștile noastre mili, spre oareșicare ajutorū al dumisale, mai alesū pentru silința, credința și ostenelile ce aū cheltuit după vremi, cum și acum, în vremea Domnii Noastre, spre slujbele țării și săvârșirea împărăteștilor porunci și pentru sadacatulū celū săditū în inima dumisale către prea-puternica și hrănitorea Împărăție, care cu cuviință s'aū arătatū în vremea trecutei răzmirițe, și pentru slujba ce aū arătat atuncea cândū era împărăteasca ordie la Rușcuc, și, printr'aastă a noastră domnească carte poruncim Casa dumn[ealui] să fie p[ur]urea întru totū ertată de toate dăjdiile domnești, de oeritū, de văcăritū, cândū să va întâmpla, de dijmăritū și de vinăricū, așăjderea și de dăjdiile care după vremi, trebuință fiind, să aruncă pă veliți boeri, dumn[ea]lui să fie slobod și dă acestea. Asemenea și pentru trebuința și poslușaniia casii dumisale să aibă a ținea lude una sută, scutiți de toate dăjdiile Visterii, căroră să li să dea pecetluiturile Domniei Mele, după cum săntū și toți ceilalți scutelnici boerești,— pentru că acest ajutorū l-aū avutū dumnealū și de la alți d'innaintea noastră trecuți frați Domni....

1793, April 6.

[Monogramă cu roșu, iscălitură; pecete din 1793, cu ambele steme și 'Αλ. Κστ. Μρ. ΒΒ.], Vel Vistier.

[Sus, scrie, pecetluind încă odată, grecește, Domnul:]
 Ἐπιкуроῦμεν διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας ἀθηναικῆς σφραγίδος τὰ ἐν τῷ παρόντι ἡμετέρω ἀθηναικῷ χρυσοβούλλῳ ἐν τῇ βτῇ ἡμετέρῃ ἡγεμονίᾳ τῆς τῶν Οὐγγροβλαχίας ἐν ἔτει αψϛθϞ, Ἰουνίου κδ-τη 1.

XV.

Plîngere a Crețuleștilor asupra Brîncovenilor pentru vechea moștenire a lui Constantin-Vodă.

Petiție grecească a Crețuleștilor: Manolachi Banul, Istrate Logofătul, Constantin Logofătul, Ralița, soția răposatului

1 „Întărim prin cea de față domnească pecete a noastră cele cuprinse în acest hrisov domnesc al nostru, în a doua Domnie a noastră în Țara-Românească, la anul 1799, Iunie 24.“

Clucer Iordachi, cu fiii ei, pentru procesul lor cu Brîncovenii.

La 20 Mart 1804, Domnul poruncește Mitropolitului și boierilor: Dimitrache Ghica Ban, Dumitrașco Racovița biv Vel Ban, Costache Ghica biv Vel Ban, „epistatul al Logofețiilor Mari“, Golescul Vel Dvornic de Țara-de-sus, Costandin Știrbeiū biv Vel Logofăt, Barbu Văcărescul biv Vel Clucer, Dimitrache Fotache, „judecătorul de la Depart[a]mentul de opt“, biv Vel Căminarul Nestor, biv Vel Paharnicul Varlaam, „judecătorul de la depart[a]mentul da șapte“, să cerceteze. „Pentru care Domnia Mea, nepoftindū a vedea pe dumn[ea]lor purtindu-să în judecată, fiind amindooă părțile boeri mari și judecători, am zis dumn[nea]lor boerilor Brîncoveni ca, de știū că aū dumn[nea]lor boeri Crețulești dreptaate la cererea ce fac insuș[i] între dumn[ea]lor și prin mijlocirea Preasfinții Sale Mitropolitului, saū și a altor obraze, să găsească troposul invoirii și al îndreptării între dumn[ea]lor, ca să nu ajungă treaba în judecată; am văzut însă pă dumn[ea]lor boerii Brîncoveni dăpărtindu-să cu totul și înpotrivindu-să la cererea dumn[nea]lor boerilor Crețulești, provalisindu-ne și cuvintul paragrafii pentru vremea ce aū trecut, și cu aceasta n'aū stătut mijloc dă vre-o invoire a să face între dumn[ea]lor.“ Crețuleștii făcuse cerere și la întâia Domnie a lui Alexandru-Vodă Ipsilant.

[Pecete octogonală cu ambele steme.]

XVI.

Anaforă în acest proces.

8 Maiū 1806. Anaforă pentru procesul dintre Crețulești: Banul Manolache, Logofătul Istrate, Logofătul Costandin și „Ralița Crețuleasca, soția răposatului Cluč[a]r Iordache Crețulescu, împreună cu fii dumnei“, cu Brîncovenii: Banul Niculaie și Vornicul Grigore, fiul celui d'întăiū, pentru moștenirea dela *Țeca* a lui Constantin-Vodă. Se înșiră dovezile Crețuleștilor. „Al treilea carte aū arătat a răposatului Costandin Brîncovean[u] Vel Cluč[e]rū cu pecetea dum-

[nea]lui, iscăliți mijlocitori: părintele Sidis Daniil, duhovnicul amândurora casălor, și dumn[ea]lui Cămărașul Panait Murezini, la mâna răposatii Domniî Săfticăi Crețulească i a coconilor ei, verilor dumn[ea]lui, în care pomenește dă dooă cărți ce s'aũ zis mai sus, cu l¹ 7225 [1717—8], a Doamniî Maricăi și cartea dumn[ea]lui dă la l¹ 7240 [1731—2], ca până la veleat 7255 [1846—7], t¹ 1836 † (*sic*) fiorinți, poturi 5, dobândă pă în (?) partea lor dă la Cămara Chesaricească i-aũ plătit dum[nea]lui cu mâna sa la dumn[ea]lor, iar de acumũ înaintea s'aũ aşazat ca cu cartea ačasta să o iã însuși] dumn[ea]lor dă la Cămara Chesaricească, și cartea ačasta să fie desăvârșit exofliticon între dãnși.

Al patrălea carte aũ arătat a răposatului Costandin Brâncovean[u] biv Vel Logofăt, cu trei mărturii: Barbul Văcărescul Vel Ban, I. Roset Vel Banũ i Ștefanũ Văcărescul Velũ Logofăt, întărită și dă părintele Neofit Mitropolitul țari, cu l¹ 1752, Noemvrie 22, la mâna dumn[ea]lor verilor dum[nea]lui, adică: Rad[u] Crețulescu biv Vel Stolnic i Costandin Crețulescu biv Vel Spătarũ i Toma Creț[u]lescu Vel Cluče]r și Nicolaie Crețulescu biv Vel Medelniče]r, pentru că, având dum[nea]lor a lua dãn dobânzile banilor dă la Cămara Chesaricească pă anũ florinți nemțești 1836 †, poturi 5, după care să dedese răposatii Domniți Saftiũ la l¹ 1747, Ghenarie 1,— cu care carte făcea aşazământ să-și iã dumn[ea]lor însuși partea dă la Cămara Împărătească, strică acel aşazământ și să încarcă dumn[ea]lui răposatul Costandin Brâncovean[u] Vel Logofăt să le plătească t¹ 11.019 fiorinți nemțești, poturi 30, dobândă pă 6 ani, pă partea dumn[ea]lor, ce n'aũ luat, adică dă la l¹ 47 pãn la 52, scoțând cheltuelile cele obișnuite ale Cămări, zloți 390, poturi 30, și să mai încarcă ca partea lor să o aşaze dumn[ea]lui pă numele dum[nea]lor la Cămara Împărătească, aducându-le scrisoare întărită cu iscăli]tura și pecetea Cămări Împărătești, ca să fie și să-și iã ačestă sumă de florinți în toți ani, făcându-le dăsăvârșit dăspărțire din partea răposatului. A cincilea carte aũ arătat grecească, iscălită Manolache Brâncoveanu, cu pe-

ceatea dum[nea]lui, cu l¹ 1768, August 20, în care scriie că, dă vreme ce s'aũ făcut cărți între dum[nea]lui și între fratele dum[nea]lui, Cluț[e]r[ul] Niculaie, ca să-și stăpânească fieșcarele dăntre dum[nea]lor jumătate parte din strămoșăscul capital ce aũ la Țeca Bečului, întru care capital are și dum[nea]lor boeri Creț[u]lești parte; însă dum[nea]lui Banul Thomița, dumnealui Vel Vornic Costandin și Iordache fečorul Rad[u]lui, și iaũ dobânda capitalului, și, dă vreme că cel mai jos iscălit aũ priimit după împărțea cea d'intăi a plăti către dum[nea]lui Banul Thomița dobânda anului, cum și către dum[nea]lui Iordache jumătate dă bani de acuma, — pentru ačasta dar să făgădueste cu ačastă carte a-ı plăti dum[nea]lor dobânzile, anume după soma ce ese dă la Țecă; asemenea și fratele dum[nea]lui Cluț[e]r[ul] este îndatorit a plăti dobânda anului la dum[nea]lui Ve-Vor[ni]c Costandin, întregă, și jumătate la Iordach[i] Crel Țulescu. Aũ mai arătat dum[nea]lor boeri Creț[u]lești și o copiiie după un pitac al Mării Sale Domnului părintele Mării Sale ce scriie la Măriiia Ta, în care să coprinde că, pentru ačastă datoriiie, după jălbile ce aũ dat dum[nea]lor boeri Crețulești, s'aũ întreat dum[nea]lui Banul Niculaie Brâncovean[u], și nu aũ tăgăduit, fără numai aũ zis că acumũ nu are dă unde să-ı răspunză, iar mai cu vreme ıi va plăti și că, la al doilea Domniie, fiindũ scurtă, nu s'aũ făcut nici-o energhiie.

Dum[nea]lor boeri Brâncoveni răspund că răposata Maria Doamna aũ făcut diiată, întru care amintește toate câte aũ făcut în cartea sa ce arată dum[nea]lor boeri Crețulești, din care rămâne toată ačastă datoriiie achiros¹; care diiată este numai cu pecetea, neavând nici iscălitura Doamniı, nici iscălitură dă marturi, nici veleat, iar, pentru pitac, răspunde dum[nea]lui Banul Manolache Brâncovean[u] că, dă s'aũ și întreat frate-săũ, dum[nea]lui nu are nici-o știință, și poate să fi făcut vre o vorbă în cabinet dă datoriiia ačasta, numai a răposatului frăține-săũ, necoprinzându-o într'acea

¹ Fără preț.

urgie dă altă pricină, și nici banii Țecăi nu i-au luat numai dum[nea]lui Banul Niculaie Brânc[o]v[eanu], că nu putea să-i ia, căci Nemți, unde sânt doi creditorī, nu plătesc la unul, ci plătesc la amândoi cu bune dovezi, mai ales la Cămara Împărătească. [Boierii hotăresc a se plăti. Nu se primește *paragrafia*, și, pentru că „pricina este cunoscută ca deplină“; citate „cărțile împărătești“, cartea 68, titlurile 14 și 15, în grecește.]

[Socoteală:] 61.216 t^l, 80 bani, sânt capetele ce au fost în țeară.

58.768 t^l — dobânda în 32 ani, dă la l^t 1772 până la l^t 1804, pă ani câte t^l 1836.60, pe t^l 3, pă an la sută.

[Iscălesc:] Ὁ Οὐγγροβλαχίας Δοσίθεος. Iosif Argeș. . . . Buz[ău], Dim[itrie] Ban. [Două iscălituri neînțelese.] R[adu] G[olescu] biv Vel Vor[ni]c, Vel Logt., Bar[bu] Văc[ărescu], biv Vornic. Δημήτριος Κλουτζέρης. D. Varlam (?).

